1893-1963

70-ліття видання і служби своєму народові та правді

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J. HEnderson 4-0237, HEnderson 4-0807, УНСоюз: HEnderson 5-6740, Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125, УНСоюз: BArcly 7-4237

РІК LXX. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 27, 1963 No. 162. VOL. LXX.

В СЕРЕДУ ВІДБУДЕТЬСЯ ПОХІД ДО ВАШИНГТОНУ

Провідники цієї „живої петиції" закликають до поваги й спокою.

Вашингтон. — 10 голов різних відділів Походу до Вашингтону видали окрему заяву, в якій називають цей похід „живою петицією", яка поставить справу охорони громадянських прав майже на сам поріг Федерального Уряду та Конгресу. Провідники цього маршу закликають учасників цього Походу, що запланований на середу 28-го серпня, і в якому мають взяти участь понад 100 000 осіб, до поваги та спокою, до такої дисципліни, якої вимагає ця велика справа, в ім'я якої вони демонструють. Провід Походу закликає всіх до того, щоб ніхто не дав себе спровокувати до якихнебудь насильних виступів, бо це пошкодило б цій великій справі, в ім'я якої відбувається похід. В заклику до учасників походу пишеться, що цей похід буде відбуватися в порядку, але він не буде прислужливий; він буде гордий, але не арогантний; він не буде насильним, але і не буде боязливим. Він матиме одну ціль і не буде розбитий на групи на якісь індивідуальні групи прохачів. Одночасно влада безпеки в столиці на спілку з Федеральним Урядом видали ряд заряджень, щоб втримати порядок під час та втримати порядок серед такої маси демонстрантів, які будуть в найближчу середу у Вашингтоні. Про порядок будуть дбати: 2 000 поліцистів, 5 000 гвардистів із Дистрикту Колюмбія, пожежна сторожа, резервісти цивільної поліції і 4 000 вояків та морських піхотинців, які будуть в поготівлі у своїх приміщеннях, щоб бути готовими на випадок потреби. Призначено влаштувати 24 ритункові санітарні станції, в кожній з них будуть два лікарі, 4 медичні сестри та 3 особи із шпитальної обслуги. Червоний Хрест призначив 46 своїх амбулянсів. Уряд Здоров'я Дистрикту Колюмбія призначив 750 осіб лікарського й санітарного персоналу на те, щоб були в поготові під час походу. Виготовлено докладний плян походу, що має йти до району Пам'ятника Лінкольна евними Конституційною та Індепенденс. Знаменито зорганізована є поліційна служба, головна команда негайно знатиме про те, де є якась затримка в поході, де хтось занедужав, або стався якийсь інший нещасливий випадок. Заалярмовано і 1 500 судових „маршалів", які будуть допомагати поліції, але які не матимуть права переводити арештування. Середу, 28-го серпня названи „найважливішим днем" в „житті" Дистрикту Колюмбія. В заяві провідників походу закликається учасників маніфестації не створювати нових проблем внаслідок невідповідної поведінки, бо цей похід має на цілі допомогти до розв'язки головної тепер проблеми в цій країні — до охорони громадянських прав для всіх громадян.

Конгрес признав на космічну програму $5,350,820,400

Вашингтон. — Сенатська Палатна Спільна Конференція 23-го серпня погодилася в тому, щоб на космічну програму видати в 1964-му році — $5 350 820 400. Це компромісове рішення признає Крайовій Аеронавтичній і Космічній Адміністрації на $361 179 600 менше від того, що уряд президента Кеннеді запропонував був у своєму бюджетовому зверненні. Уряд пропонував $5 712 000 000, з чого майже 75% мало йти на програму Аполло, згідно з якою людина має долетіти до Місяця. Але в політичних колах боїться того, що Палатна і Сенатська Комісія Видатків зменшить на ще більшу суму витрати на космічну програму, бо ця комісія звичайно зменшує ті фінансові проєкти, які Конгрес ухвалює при визначуванні найвищої суми, що уряд може видати на якусь ціль. Уряд старається про те, щоб ті зменшення не були перешкодою при здійснюванні космічної програми, головним чином запланованого лету до Місяця, що мав би відбутися ще перед 1970-им роком. Навіть в рядах самого уряду є вже поділені голоси, чи дійсно треба дбати про те, щоб лет до Місяця здійснити перед 1970-им роком.

МекНамара інформував Президента про будову літаків ТФХ

Вашингтон. — Сенатська Постійна Інвестигаційна Підкомісія 22-го серпня виявила, що секретар оборони Роберт Мек Намара ще в кінці 1962-го року — 10 місяців перед підписанням контракту, — обіцяв президентові Кеннеді, що він обговорюватиме з ним справу літаків ТФХ, на будову яких склали були оферти різні фірми. І дійсно, 13-го листопада 1962-ого року, 11 днів перед повідомленням про підписання контракту, МекНамара був у Президента та повідомив його, що вирішено дати контракт на будову літаків для летунства та фльоти фірмі Дженерал Дайнемікс. Сенатська Підкомісія виявила, що секретар оборони інформував Президента про вирішення справи контракту на літаки, але не сказав йому, що він не бачив оцінки військових фахівців в цій справі, які давали звіт про оферти фірм Дженерал Дайнемікс та компанії Буїнг. Справа ця виясняється після того, як Підкомісія опублікувала зізнання секретаря летунства Юджина М. Цукерта. Військові фахівці рекомендували оферту фірми Буїнг, а секретар оборони та інші цивільні секретарі в Пентагоні вирішили дати контракт фірмі Дженерал Дайнемікс.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар рільництва** Орвілл Л. Фрімен заявив на пресовій конференції, що він зовсім не думає залишити свого становища, бо президент Кеннеді досі нічого йому не казав про те, що не бажає собі його праці на становищі члена свого кабінету. Фрімен недавно вернувся з поїздки по СССР і комуністичних сателітів і каже, що немає виглядів на те, щоб СССР дігнав або перегнав ЗДА в ділянці рільничої продукції.

● **Президент Порторіканської** Ради Плянування Роман Гарсія Сантіяго стверджує, що в минулому фінансовому році, який закінчився 30-го червня ц. р. з Порто Ріко до ЗДА виемігрувало 4,800 осіб, на багато менше, як в давніших роках. В останніх роках, з декади від 1951 до 1961, до ЗДА прибули з Порто Ріко 70,000 осіб.

● **Інспектори Уряду Здоров'я** 21-го серпня вивідували вві аптеки та конфіскували ліки проти болів шлунка „Maalox. Lot" # 46413, який продається без лікарських рецепт, і який є шкідливий для здоров'я, бо є зараженим чимось. Уряд Здоров'я закликає не вживати цих ліків.

● **Уряд видав 64-сторінкову** книжку під заголовком „Adult Physical Fitness", яку можна дістати, написавши на адресу Superintendent of Documents, Government Printing office, Washington, D. C. В цій книжечці є подані фізичні вправи для дорослих, щоб вони виконуючи їх, могли здобути відзнаку фізичної вправности

НОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІД НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ ТА ІНШІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ФІНАНСОВІ І КУЛЬТУРНО-ВИДАВНИЧІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД І РІШЕНЬ ЕКЗЕКУТИВИ УНСОЮЗУ

Джерзі Сіті. — Нова, т. зв. акцидентова грамота, що даватиме теперішнім членам і не-членам Українського Народного Союзу можливість за мінімальну оплату забезпечуватись на суму 5 до 10 тисяч доллярів від нещасливих випадків та яка має ввійти в обіг вже з початком вересня р. р. була одним з багатьох предметів нарад і рішень Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, що відбулися тут у приміщеннях його головної канцелярії минулої п'ятниці, 23-го серпня. В нарадах, якими проводив гол. предсідник Йосип Лисогір, крім нього взяли участь усі інші члени Екзекутиви: заступники гол. предсідника інж. Степан Куропась (який кілька днів тому повернувся із 3-тижневих відвідин в Україні) та пані Анна Герман, гол. секретар д-р Ярослав Падох і гол. касир Роман Слободян, як також гол. редактор „Свободи" Антін Драган. Це були перші наради Екзекутивного Комітету від річних нарад Головного Уряду, що відбулися з кінцем травня ц. р., та протокол з яких щойно закінчено друкувати в „Свободі". П. Й. Лисогір на початку нарад поінформував про ряд виконаних уже ухвал і рекомендацій Головного Уряду, зокрема відносно сформування Статутової і Стипендійної Комісій. Найбільше уваги віддано справі згаданої вже нової акцидентової грамоти подробиці, якої будуть проголошені з кінцем цього місяця, а до секретарів Відділів та організаторів УНСоюзу вже розсилаються відповідні вказівки та інструкції в цій справі. Гол. Предсідник в дальшому подав загальну характеристику стану та розвитку УНСоюзу в поодиноких ділянках його активности.

70-річчя УНСоюзу.

В наступному, 1964-му році, як відомо, припадає 70-річчя з дня створення Українського Народного Союзу. Відповідне відзначення цієї річниці й було предметом нарад Екзекутиви. Рішено, щоб відзначення цього 70-річчя відбулося по всіх ЗДА і Канаді точно в той день, як УНСоюз був заснований 70 років тому, себто в День Юрія Вашингтона 22-го лютого, що в 1964 році припадає на суботу. Рекомендується, щоб величаві імпрези: концерти, бенкети і т. п. влаштовувати в репрезентативних залах у місцях осідків Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу. Відділи, які не належать до Окружних Комітетів, повинні самі влаштувати такі імпрези у своїх громад. В Ню Йорку для такої ювілейної імпрези вже замовлено на 22-го лютого 1964 велику залю Карнегі Голл. З нагоди 70-річчя У. Н. Союзу появиться вже з кінцем ц. р. окремою книжкою історія УНС, як також цим виконаним буде присвячена частина ювілейного альманаху УНСоюзу на 1964-ий рік. Головний Уряд видасть відповідну прокламацію. Окружні Комітети і поодинокі Відділи одержать у цих справах, зв'язаних з 70-річчям УНСоюзу, відповідні додаткові інформації і інструкції.

$ 711,657.73.

Це є цифра, на яку збільшилося майно Українського Народного Союзу в першій половині ц. р., себто від 1-го січня до 30-го червня 1963. Звіт про стан майна УНСоюзу та господарку ним і, зокрема, про таку важливу ділянку, як інвестиції нових фондів склав гол. касир Роман Слободян. Згідно з його інформаціями, УНСоюз у цьому році інвестував $ 630.205.56 в різних позиках, $ 127,-000,00 у вартісних паперах, а решту в позичках членам, реальностях і т. п. Треба додати, що впродовж першого півріччя ц. р. виплачено $ 218,615.13 титулом дивіденд для членів. Загальне майно УНСоюзу з кінцем червня ц. р. виносило $ 27,498,642.31. Гол. предсідник і касир окремо звітували про фінанси Союзівки, оселі УНСоюзу, обороти якої в цьому році — згідно з незакінченими ще обрахунками сезону — будуть дорівнювати а в поодиноких випадках перевищувати обороти попереднього сезону. Багато уваги приділено під час нарад зголошенням новим поданням на гіпотечні позички.

Нові організаційні перспективи

Гол. секретар д-р Ярослав Падох, звітуючи за організаційний відділ УНСоюзу, ствердив деякий застій в цій ділянці, коли мова про чисельний ріст. Поважні здобутки в нових членах, хоч і не так, як у попередньому, конвенційному році, пішли на покриття природних і інших втрат в членах, що наступили внаслідок смертності дозріння чи згрошевлення грамот. В результаті, загальний баланс членів, у порівнанні з попереднім роком, виказує п'ять членів „недобору", але існують оправдані надії й передбачення, що цей баланс значно поліпшиться впродовж останніх місяців ц. р. Надії на це дає в першу чергу нова, акцидентова грамота, як і пожвавлена акція організаторів та секретарів й інших урядовців Відділів. Загальна кількість членів У. Н. Союзу сьогодні —— 82,419.

12-го листопада почнеться висилка англомовної Енциклопедії.

Інформуючи Екзекутиву У. Н. Союзу про стан видавничих справ, ред. А. Драган повідомив, що справа підготовлення першого тому англомовної Енциклопедії Українознавства, включно з індексом, уже завершена та що друк тієї великої книги на пресі Університету в Торонто починається 11-го вересня ц. р. Друк і оправа книги забере два місяці часу й книжка буде готова до висилки передплатникам з днем 12-го листопада цього року. На друк на пресі В-ві „Свободи" очікує готова вже до того останнього друкарського процесу англомовна Антологія української прози, а приготовляється до друку Історія УНСоюзу та Ювілейний Альманах УНС на 1964-ий рік.

Перед нарадами, що тривали цілий день, як і в перервах, заступник гол. предс. інж. Степан Куропась поділився з приявними своїми враженнями з подорожі короткого побуту в Україні. Ці свої враження він описує вкоротці друкуватиметься з довшому репортажі, який на сторінках „Свободи"

ВОЛОДИМИР ДОРОШЕНКО — ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЕЦЬ І ДІЯЧ — ПОМЕР НА 84-МУ РОЦІ ЖИТТЯ

Філядельфія. — В неділю 25-го серпня ц. р. о год. 11:25 вночі помер у своєму домі після довгої і важкої недуги на 84-му році життя Володимир Вікторович Дорошенко, видатний український літературознавець, бібліограф і громадський та політичний діяч, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка і Української Вільної Академії Наук, відзначений цього року титулом почесного доктора Українського Вільного Університету за свої заслуги для української науки. Народжений 3-го жовтня 1879 р. в Петербурзі в родині військового лікаря Віктора і Олександри з Левитських Дорошенко, ріс і виховувався на Полтавщині і з молодих років включився в громадське і політичне життя, був співосновником української студентської Громади в Москві, членом Революційної Української Партії (РУП) і згодом — до 1911 року членом УСРДП. Переслідуваний російською поліцією виїхав 1908 р., до Львова, де працював безперервно, аж до 1944 року, в Бібліотеці НТШ, з 1937 року, як її директор. Виїхавши в 1944 році на еміграцію, перебував спочатку в Західній Німеччині, а від 1949 р. в ЗДА, де теж включився активно і в наукове, і в публіцистичне і громадське життя. Під час першої війни був співзасновником і членом президії Союзу Визволення України, головним редактором і автором багатьох його видань. В 1913 р. став членом Українського Наукового Товариства в Києві і в 1925 році дійсним членом НТШ і згодом членом Українських Інститутів в Берліні і Варшаві. Покійний був автором багатьох бібліографічних праць, в тому бібліографії творів Івана Франка, Тараса Шевченка, востаннє ново-опрацьованої і виданої як 14-ий том Повного видання творів Шевченка у В-ві М. Денисюка, О. Кобилянської, П. Куліша та інших. Крім того його перу належать сотки літературознавчих статтей і праць, багато з яких були зібрані в окремих книжках, „Життя і слово" 1918 р., чи праці про Стефаника, Франка, Шевченка, Наукове Товариство ім. Шевченка і його бібліотеку та багато інших. За довгий час свого трудолюбного і багатого в науковий доробок життя сл. п. Вол. Дорошенко був співробітником багатьох українських журналів і часописів, починаючи від журналу „Украинская Жизнь" і „Київська Старина" через „Літературно-науковий Вісник", львівське „Діло" аж до „Свободи" у ЗДА, постійним й активним співробітником якої був від свого приїзду до ЗДА, вміщуючи велику частину своїх написаних тут праць на її сторінках, як теж виданих „Свободою" збірниках і календарях. Співпрацював також з багатьох інших українських часописах у ЗДА і в Канаді та в інших країнах українського поселення. Покійний осиротив дружину Софію з дому Гібайло, доньку Володимиру, замужню Василишин і сестру Наталію — замужню Савченко, колишню бібліотекарку „Просвіти".

Відбулося вінчання Лідії Хиляк і Володимира Базарка

Ню Йорк. — Минулої суботи, 24-го серпня пополудні, тут у церкві св. Юра відбулося вінчання Лідії Зоряни Хиляк, дочки відомих наших громадян пані Дарії і д-ра Миколи Хиляків з Джерзі Сити, з Володимиром Орестом Базарком, сином провідних громадян Ню Йорку, пані Наталі й мгра Івана Базарка. З уваги на те, що обидвоє новоженці були активними членами молодечих організацій, зокрема Пласту, та на громадське і товариське становище їхніх батьків, вінчання було великою громадською врочистістю. Самого обряду вінчання довершили в заповненій громадянами - гостями церкві св. Юра впр. о. Антін Борса, декан і парох Джерзі Сити, в асисті всч. о. Зиновія Бачинського з Джерзі Сити та о. Ореста Засійбіди, ЧСВВ. Дружками були панни Рома Суботин, Зірка Гнатик, Марта Книш та панна Сваричевська, а дружбами: Нестор Базарко, брат молодого, Андрій Петріна, Ярослав Ставничий та Орест Качмарський. Усі вони — активні члени Пласту. Функції старости виконував д-р Городиловський з Шикаго. Під час вінчання *(Закінчення на сторінці 4-ій)*

Виступи піяніста Іринея Жука та молодих танцюристів були атракцією кінця тижня на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Атракцією минулої суботи на цій оселі УНСоюзу був мистецько - розваговий вечір, у програму якого входили виступи молодого піяніста - віртуоза Іринея Жука з Канади та народні танки 16 молодих танцюристів, учасників Курсів Українознавства на Союзівці. Відіграні Іринеєм Жуком композиції клясиків світової музики Шопена, Ліста та інших були прийняті із захопленням численно зібраними присутніми, які своїми оплесками примусили молодого віртуоза до наддатків. Дуже тепло прийняли присутні, що виповнили вщерть велику залю „Веселки", також і виступи молоденьких танцюристів студентів Курсів Українознавства, що їх улаштовує тепер УНСоюз на Союзівці. Не зважаючи на короткий час навчання, 16 курсантів і курсанток, у стилевих народних одягах, виконали під проводом балетмайстра Володимира Балади п'ять українських народних танків. Вечером проводив проф. Роман Левицький. — На другий день, у неділю, за гарної погоди Службу Божу для численно зібраних гостей і відвідувачів Союзівки правив Впр. о. Любомир Гузар. Служба Божа була відправлена за упокій сл. п. Мирослави Драган, дружини гол. редактора „Свободи" А. Драгана. Буде відправлена Служба Божа і на тижні в середу 28-го серпня в День Свята Успення Пречистої Діви Богородиці. Після Служби Божої відбудеться свячення цвітів.

Приймається аплікації на стипендії від УНСоюзу

Джерзі Сити. — Під час п'ятницевих нарад Головного Екзекутивного Комітету УН-Союзу, гол. предсідник Йосип Лисогір, інформував очолювану ним Екзекутиву про загальний стан і розвиток організації та про поступове виконування ухвал і рекомендацій минулорічної конвенції й цьогорічного засідання Головного Уряду, окрему увагу присвятив справі Стипендійного Фонду та Стипендійної Комісії. Згідно з рішенням Головного Уряду, УНСоюз уділюватиме щорічні три стипендії в сумах $1,000.00, $600.00 і $400.00. В постанові сказано, що „стипендії будуть признавані студентам, які студіюють наступні ділянки: славістику, зв'язану з українознавством, журналістику, студії з метою здобуття учительської професії, політичні науки і право. Уділюванням стипендій займатиметься окрема Стипендійна Комісія в складі пані Герман, Р. Слободяна, д-ра Я. Падоха, д-ра В. Галана, проф. Мирона Куропася, гол. радного Б. Мельника з Канади та ред. А. Драгана від УНСоюзу і репрезентантів НТШ, УВАН і СУСТА. П. Й. Лисогір поінформував, що вже приготовано відповідні формуляри на зголошення стипендії, що їх уділюватиметься згідно з постановою, починаючи від академічного року 1964-65. Аплікації треба вносити кожного року до кінця березня (на стипендії на наступний академічний рік) і вони будуть полагоджувані до кінця травня. Вже тепер можна зголошуватись на стипендії на академічний р. 1964-65. Відповідні формуляри на зголошення заінтересовані можуть одержати в Головній Канцелярії УНСоюзу.

УРЯД ЗДА ОЧІКУЄ ЗВІТУ ЛАДЖА ПРО СИТУАЦІЮ У В'ЄТНАМІ

Сайгон. — Від звідомлення, що має прийти від нового американського амбасадора в Південному В'єтнамі залежить у великій мірі дальша позиція ЗДА у відношенні до режиму президента тієї країни Нго Дінг Дієма. Американська преса твердить, що однаково американці в Південному В'єтнамі, як на державні верхівці у Вашингтоні перестали вже вбачати у Нго Дінг Діємі незаступного лідера у протикомуністичній боротьбі та вважають, що він радше є тепер найбільшою перешкодою для перемоги над комуністами. У Південному В'єтнамі зростають неприхильні для режиму президента Нго Дінг Дієма настрої, але водночас вони звертаються також проти американців — стверджують американські кореспонденти. У великій мірі причиняється до цього комуністична пропаганда, яка очорнює Америку, що вона нібито підтримує реакційний режим Нго Дінг Дієма та що зокрема американці знали заздалегідь „що будуть проведені гострі репресії проти буддистів і ті репресії схвалили. Південні в'єтнамці в масі нібито вірять в це і тому ситуація американської дипломатії та американського командування в Південному В'єтнамі щораз складніша і трудніша. Американські керівні чинники прийшли до переконання, що головним режисером і керівником масових військово-поліційних рейдів проти пагод і масового виарештування буддистів був брат названого президента, Нго Дінг Нгу. В'єтнамські генерали буцімто признавали рацію, що треба проголосити виїмковий стан, потрібний для заспокоєння публічної опінії та забезпеки проти загроз будь-яких спроб державного перевороту, але вони — військовики — були заскочені рейдом проти пагод і масовими поліційними репресіями. Настрій серед молоді став ворожий до режиму. Університетська молодь в Сайгоні уладила бурхливу овацію колишньому міністрові закордонних справ Ву Ван Мав-ові, який зрікся свого уряду на знак протесту проти антибуддистських репресій. Уряд проголосив комунікат, що міністер Ву Ван Мав зголосив димісію з уваги на погане здоров'я, але президент нібито тієї димісії не прийняв і дав названому міністрові тільки відпустку на три місяці. Нго Дінг Нгу у пресовому інтерв'ю таврував критичну заяву Державного Департаменту щодо протибуддистських репресій. Він признав, що арештовано кругло 1.000 осіб, однак більшість арештованих нібито були „невільниками в пагодах", що їх буддистські жреці одурманили. Так само американська опінія нібито сформувалась під впливом фальшів, ширених буддистськими лідерами.

В останніх двох днях прийшли масові арешти серед студентів. Уряд, переконавшись, що студенти в масі обурились на репресії проти буддистів і можуть стати провідним чинником в протирежимовому русі, почав арештування всіх студентів, що появляються групами, чи навіть одинцем поблизу університету і на публічних площах. Число арештованих студентів в Сайгоні й університетському місті Гуе досягло буцім-то 2.000 осіб. Всіх їх перевели до кількох концентраційних таборів, існуючих вже раніше, або заснованих саме тепер. Уряд намагається вести контрпропаганду і зганяє людей на віча, на яких оскаржує всіх противників режиму, що вони або самі комуністи, або інфільтровані комуністами, чи є сліпим знаряддям комуністів. Насправді, твердять західні коментатори, комуністи здобули величезні атути в останніх репресійних атаках уряду Нго Дінг Дієма, б'ючи по тому уряді та по американцях, як нібито протекторах режиму Нго Дінг Дієма. Американців в Сайгоні найбільш обурює факт, що уряд Нго Дінг Дієма послугується американськими військовими вантажними автами для перевожения арештованих та американською зброєю, що її тайна поліція Нго Дінг Нгу вживає у розправі з внутрішніми противниками режиму. Всі бачать це і утотожнюють Америку з режимом Нго Дінг Дієма. Перше побачення амбасадора Ладжа з през. Нго Дінг Дієомом було призначене на понеділок 26 серпня. Він мав передати листа від през. Кеннеді. З свого боку уряд Нго Дінг Дієма нібито приготовив ціле меморандум про останні події, їх підложжя і хід, щоб передати Ладжеві. Перед побаченням з Нго Дінг Дієомом Ладж збирав вже інформації про ситуацію.

Рада Безпеки ОН обмірковує взаємні скарги Сирії й Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй нарадувалась в минулу п'ятницю 23 серпня ц. р. над скаргою, що її в минулий вівторок зголосив Ізраїль проти Сирії, оскаржувавши її у продовженні щораз нових актів збройної агресії й провокації. Останнім таким актом було вбивство двох 19-річних неозброєних ізраїльських юнаків в прикордонному обширі. Генеральний секретар ОН У Тант звернувся з закликом до обох сторін, щоб вони зберігали військове перемир'я з 1949 року та стримались від будь-яких провокаційних виступів поки він не дістане докладного звідомлення від голови Мішаної Комісії ОН для справ перемир'я на Середньому Сході, генерала Одда Булла. Той заклик У Тант підтримав президент Ради Безпеки у цьому місяці, норвежець Зіверт К. Нільсен. На п'ятничевому засіданні гостру промову проти Сирії виголосив представник Ізраїлю Майкел С. Комей. Відповідаючи йому представник Сирії д-р Салях ель-Таразі закинув своєму противникові, що він „надягнув маску клована, але Рада Безпеки не є цирком". Він заперечив усі ізраїльські закиди та заявив, що такого вбивства ізраїльських юнаків взагалі не було. Засідання Ради Безпеки відкладено до часу приходу звіту від генерала Булла.

У СВІТІ

● **В Індії** у місцевості Йотмаль за 50 миль від Бомбаю, завалилась стеля в мошеї, в якій було тоді повно вірних мохамедан. Згинуло 107 осіб та понад 100 осіб було ранених.

● **Президент Індонезії Сукарно**, який в червні цього року перебував на лікуванні в Австрії, дістав нову атаку болів печінки. Сім лікарів перебували в його палаці в Якарті чотири години. Недуга ніби тим небезпечніша, що Сукарно тількищо позбувся важкої перестуди і ще виснажений. Він має 62 роки.

● **Лютеранський єпископ** в Швеції Дік Гелендер впродовж десятьох років боровся за те, щоб зревідувати судовий присуд, за яким засуджено його за поширювання злобних листів про його суперників у церковній раді. За тим засудом позбавлено його єпископського становища, залишивши тільки титул. Тепер Найвищий Суд у Швеції рішив перевести нову розправу, на якій мають перестудіювати 14,000 сторінок судо- покликується єпископ Гелен- вих актів і переслухати 30 свідків. Прокуратор твердить, що нові докази, на які покликується єпископ Голендер ще більш обтяжують його.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мони ордерс виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Похід до Вашингтону

Керівники руху за повне зрівняння мурин у расових правах і привілеях не тільки на папері, а й у житті, придумали уладити могутню демонстрацію у Вашингтоні. Деякі ентузіясти цього пляну назвали його „маршем на Вашингтон", ніби задля здобуття американської столиці, інші окреслювали той плян скромніше, як вуличний похід, що має заманіфестувати вірність конституційним постановам про расову рівність. Можна здогадуватись, що деякі загорільці розраховували на те, що така демонстрація у Вашингтоні приведе або до сутички з поліцією, або взагалі спричинить заколот і таким чином додасть ще більшого розголосу боротьбі за расову рівність. Такі розрахунки виявились цілком фальшивими, коли державні власті признали не тільки право провести такий демонстраційний похід, але й поставились до нього прихильно, як до акції, яка сприяє політиці уряду, щоб всіми законними заходами приспішити процес повної інтеграції. Президент погодився прийняти делегацію демонстрантів.

Отож, задумана на 28-го цього місяця демонстрація затратила своє первісне вістря, бо властиво невідомо, проти кого вона має демонструвати. Вашингтон є осідком центрального Уряду Америки, який ставиться прихильно до повної інтеграції, висилає військо для забезпеки одного чи двох студентів - муринів, які проламлюють традицію сеґреґації в південно - стейтовому університеті, зголошує до Конгресу законопроєкт про поширення громадянських прав по лінії інтеграції. Тож демонструвати проти такого уряду — це вдиратися у широко відчинені двері. Коли ж така демонстрація мала б звертатись проти віднósин у самому Вашингтоні, то кожний, хто знає те місто і сусідній Балтимор, не може мати враження, що мурини у тих містах дуже покривджені. Очевидно, дітська й там чимало несправедливого у ділянках праці, житлових умовах, шкільництва і ін., але ледве чи оправдує це стягання десятків, а то й ста тисяч осіб для „маршу на Вашингтон".

Тому демонстрація у Вашингтоні в користь расової рівности залишається тільки маніфестацією вірности ідеалові, який повинен якмога скоріше стати повною дійсністю в усіх американських стейтах і в усіх ділянках публічного життя. У вашингтонському маніфестаційному поході заповіли свою участь не тільки мурини, але й багато видатних білих діячів, щоб підкреслити, що за расову рівність виступають не тільки мурини і що процес зрівняння рас в Америці не починається від нинішнього дня. Деякі демонстранти в користь інтеграції так само перетягають струну, як її перетягнули муринські юнаки й дівчата, улаштовуючи „сидячі страйки" в будинку міської ради у Ню Йорку. Сам посадник міста дозволив їм такі щоденні демонстрації „не тому, що вони мали право на це бо вони його не мали, а тому, що я глибоко співчуваю їм в їхніх цілях" — як він сам заявив. Алеж ті юнаки й дівчата заповнили будинок міської ради криками, засмічували його та перешкоджали урядувати, врешті провокували авантюри й сварки з громадянами, що приходили у своїх справах, і з поліцистами, і довели до того, що посадник усунув демонстрантів з ратуші. Перетягання струни навіть у найсправедливішій справі шкодить їй. Однаково американські власті, як самі організатори демонстрації у Вашингтоні заклакають її учасників, щоб вони зберігали спокій і повагу та щоб той демонстраційний похід перетворився в могутню маніфестацію у користь тих ідеалів волі і рівности, що їх треба визнавати і зберігати.

На становищі колонії

Про суверенність і незалежність Української ССР говориться багато — і в совєтських конституціях, і в совєтській пропаганді. Проте, в дійсності уся ця „незалежність" і „суверенність" є паперовою, чи пак фіктивною. Незалежна, мовляв, Українська ССР не має ані своєї армії, ні своїх грошей, ні своєї пошти, ні змоги утримувати безпосередні дипломатичні взаємини — через власні амбасади і консулати — з іншими державами світу. Але, абстрагуючи навіть від усіх цих атрибутів, несуверенність Української ССР проявляється у багатьох ділянках господарського і культурного життя. Одною з таких ділянок є високе шкільництво. Система високих шкіл в Україні розбудована досить широко. У Києві, Харкові, Одесі, Дніпропетровську, Львові, Чернівцях і Ужгороді існує сім університетів, у яких викладають сотки професорів та доцентів і вчаться десятки тисяч студентів. Крім університетів, діють в Україні ще: Київський інститут народного господарства; Львівський торговельно - економічний інститут; Одеський кредитово - економічний інститут; Донецький інститут совєтської торгівлі; Харківський інженерно - економічний інститут; Харківський юридичний інститут.

Отже, в Україні існує тринадцять університетів, економічних і правничих високих шкіл, 5 політехнічних і 37 технічних інститутів, медичні, педагогічні, сільськогосподарські інститути — всього 140 високих шкіл. В порівнянні з дореволюційним часом це дуже імпозантне число. Та коли взяти до уваги ті можливості, що їх мала б справді вільна і незалежна Україна, все це виглядає дуже мізерно.

Ще мізерніше виглядає стан із підготовою фахівців в існуючих тепер в Україні високих школах. Десятки спеціяльностей, без яких не може обійтися вільна і всестороння наука в незалежній і суверенній державі, годі набути у високих школах України.

Так, наприклад, в університетах й інститутах України не може українська молодь набути спеціяльности з таких предметів, як економіка й організація енергетики, економіка й організація міського господарства, економіка й організація повітряного транспорту, міжнародні валютово - фінансові взаємини. Всі ці спеціяльності зарезервовано виключно для московського та ленінградського університетів. Ні в одній з високих шкіл України не підготовляють фахівців з таких важливих ділянок, як картографія, педіятрія, стоматологія і навіть фармація. Особливо відстає Україна в ділянці гуманістичних наук — мови, літератури, культури. Студенти українських університетів і інститутів не мають можливости спеціялізуватись в східних мовах і в літературах — китайській, корейській, японській, монгольській, турецькій та ін. Всі ці мови й літератури зарезервовано тільки для московського і ленінградського та інших навчальних закладів. Навчання клясичної філології і слов'янських мов та літератури, крім Ленінграду і Москви, відбувається тільки у Львові, філософії — тільки в Києві. Високі школи України не випускають також психологів, геофізиків, антропологів, істориків мистецтва.

Наведені приклади доводять, що високе шкільництво в Україні якщо й існує, то воно дуже фрагментарне і неповноцінне. Україну і в цій ділянці поставила Москва на становище колонії. Коли ж до цього додати, що в більшості предметів навчання відбувається виключно російською мовою, то стан високого шкільництва в Українській ССР з українського погляду досить таки невідрадний.

К. Крупський

НЕОПРАВДАНИЙ ЗАКИД ЛОРДА

(II)

До перших голосів, які публічно зробили критичні заували щодо освітньої системи Америки, належить стаття в журналі „Рідерс Дайджест", яка появилася вліті 1955-го року і в якій порівнювано програми навчання в початкових школах ЗДА, Франції, Німеччини, Швайцарії та ще декотрих країн Західньої Европи. Написано цю статтю на підставі звіту групи американських вчителів, які, відвідавши багато публічних шкіл в названих країнах, прийшли до висновку, що американські учні публічних шкіл на 2-3 роки відстають від своїх европейських одноліток. В тій статті зазначено, що, з причини браку зв'язку із СССР, не можна зробити порівняння американських початкових шкіл із совєтськими. Крім цього школа в СССР, як і всі інші ділянки державного життя, підлягає строгій партійній контролі.

Для нашого прикладу наведемо одно совєтське урядове зідомлення, подане також в американській пресі у 1955-му році: „На сесії Верховного Совєту в Москві стверджено, що в СССР є 1 856 000 студентів високих шкіл, з яких 727 000 одночасно працюють і вчаться. В. Єлєтін, міністер у справах високої освіти заявив, що в самій лише Україні є більше шкіл, як у Британії, Франції, Греції та Голляндії разом взятих…"

Отже, автор статті у „Рідерс Дайджесті" навіть не брав під увагу такої очевидної брехливої пропаганди. Він, мабуть, добре знає і те, який тяжкий шлях проходить шкільництво в Совєтському Союзі, коли винищувано шкільництво і внаслідок того багато людей без поклинання і належної підготови.

Ми знаємо, що шкільні системи не є універсальними й вічними. Кожна доба мусить розв'язувати проблеми свого часу власними методами та філософічним світоглядом. Гуманість філософії Платона є вічною, але, не зважаючи на це, годі застосовувати всі форми пропонованої ним держави. Маючи на увазі ці факти, нам буде легше зрозуміти багато дечого нового для нас в американському шкільництві, яке, одначе, цілковито задовольнає вибаглі вимоги модерної держави.

Не потрібно бути аж спеціяльним експертом шкільної справи, щоб запримітити хиби, а також добрі сторони американських шкіл. І коли ви є добрим та об'єктивним спостерігачем, то прийдете до висновку, що шкільна система, в якій ми колись вчились, зовсім не задовольняла б потреб високостандартного життя Америки.

Шкільна проблема не є чимсь статичним, вона також мусить достосовуватись до вимог часу, ментальности народу та інших важливих чинників. Велике нагромадження знання в численних ділянках науки — головний чинник, що вимагає вузької спеціялізації, яка в Совєтському Союзі практикується не менше, ніж в Америці, але, не зважаючи на це, Америка має найліпших фахівців у ділянці медицини, будівництва, продукції та воєнного діла.

Історія не знає вічної державної системи, бо кожна з них несла і несе в собі зародок смертельної недуги. Одначе, ми бачимо, що деякі державні системи вдержались тисячоліттями, а деякі згинули по десятках років. Ніхто з американців, окрім законспірованих комуністів, і не сниться змінювати її. Безприкладний в історії людства добробут, багатство та потуга забезпечують Америці провідне місце у світі ще на довгий час. Расова проблема в ЗДА не дорівнює національній проблемі в СССР.

Могутність і багатство Америки стягають до себе найкращі таланти та уми світу, і тому не мав рації англійський лорд, заявляючи, що американці паразитують на чужих мізках. Сказавши українською народною мудрістю — „багачеві і сам чорт дитину колише".

Американці, критикуючи власне шкільництво, часом зумисне перетягають струну, щоб скоріше усунути його недомагання, які, одначе, має кожна шкільна система у світі. Та ми згідні з тими помірковавими критиками, які признали, що, хоч в американських публічних школах не йдуть учні тим інтенсивним кроком, як учні европейських публічних шкіл, зате в Америці продовжено роки обов'язкового навчання.

Хоч в американській середній школі не пробують стільки загальноосвітнього матеріялу, як у середніх школах Швайцарії, Франції чи Німеччини, де вони нібито на вищому рівні, зате в Америці пропорційно більше молоді одержує середню освіту, тоді як в названих країнах вона є доступною лише для дітей заможніших верств населення.

Це — щира правда. Спогляньмо, скільки то дітей українських та інших іміґрантів, які на рідних землях і мріяти не могли про середню освіту, тут легко здобувають не тільки середню, але й високу освіту. А скільки то нам доводиться читати листів з України з такими болючими скаргами, як: „Змарнувались мої діти, не могли ходити дальше до школи, хоч дуже хотіли…"

Американська молодь має найкращі у світі школи, бібліотеки і добрі та легко доступні підручники, тож коли усунеться дисциплінарного порядку недомагання, то американське шкільництво вийде на найвищий рівень.

Всі мізки, про які згадував англійський лорд, прибувають до Америки і працюють для неї добровільно. Їх не захоплюють насильно, так, як це робили большевики в Німеччині. Америка навіть не затаює того, яку користь приносять їй інші народи. Недавно колишній державний секретар К. А. Гертер опублікував статтю п. н. „Що робить для нас інші країни?". В цій статті він об'єктивно підкреслив усі їх заслуги для З'єдинених Держав Америки.

На нашу думку, це не заразитування, а вміння з'єднувати та скоординовувати окремі речі на добро свого народу. Думаємо, що Англія мусіть завдячувати Америці більше, як Америка Англії. І коли б у другій світовій війні ЗДА не допомогли Англії, то нині там панували б німці. Про цей факт лорд Гейлсгем, мабуть, призабув.

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(III)

Цікава була у мене розмова з одним інженером. Він розпитував мене про становище негрів в Америці. Як вони живуть? Я відповів йому, що хто хоче працювати у ЗДА, той може працювати, і багато є різних робіт для всіх, так само, як і різна заплата за працю. Від нього я довідався, що в Совєтському Союзі є колонії — поселення самих чорних людей з Африки і жовтих з Азії. Існують ці поселення в Казахстані, і всі ці кольорові люди працюють у колгоспах, вирощуючи бавовну. У них своя адміністрація, міліція, і їх нікуди не випускають поза межі колонії. Казав інженер, що між тими поселенцями точиться страшна ворожнеча — б'ютьсі вони між собою, сваряться, хочуть вертатися до свого краю, але їм не дозволяють, мовляв, ви добровільно приїхали до Совєтського Союзу, мусите тут і залишитись.

У Москві багато автобусних ліній. Автобуси різного розміру і величини. В них поміщується від 15 до 30 осіб. Переїзд коштує чотири копійки. Автобусові і трамваєві кондуктори заробляють по 30 - 35 рублів на місяць.

Тим часом з Москви поза місто ми не виїздили. Сама Москва була нам; українським туристам, нецікава, і ми попросили нашу провідницю — „прогресистку" із ЗДА, щоб вона постаралася, аби нас чимскорше повезли на Україну — до Львова, до Києва та інших міст. Але всі її клопотання були даремні, і ми — згідно з кимсь укладеним пляном — мусіли сидіти шість днів у Москві і дуже нудитися, тим більше, що погода була погана, було холодно, падав дощ.

4-го червня нас повезли до якогось колгоспу чи радгоспу під Москвою оглядати тваринницьке господарство і свинофарму. Вирощують там телят і свиней. Занедбане подвір'я, вибої́сті дороги. По стайнях бруд, смердить гноєм, худоба пообліплювана лайниками. Свині в болоті по самі вуха. Питали ми голову колгоспу, чому ці свині усі чорні, одної раси. Він відповів, що колись вони були білі, але поступово почорніли. Увесь господарський вигляд на тих ското- і свинофармах дуже примітивний, застарілий.

5-го червня нас возили на оглядини Всесоюзної Сільськогосподарської виставки. Кожна з республік мала там свій павільйон. Україна мала найбільший, чи не тому, що платить найбільше податків. В українському павільйоні нас привітав його керівник. На вступі заявив нам, що сільськогосподарська продукція Української ССР найкраща в усьому Совітському Союзі. Було там що оглядати, але все переконувало нас, що Україну трактують і тут як звичайний район СССР і що якоїсь незалежної ролі вона не відіграє. Всі керівні органи окремих ділянок сільського господарства сконцентровано в Москві. На місцях, в краї, керують сільськогосподарськими установами здебільша прислані з Москви бюрократи.

О 6-ій годині вечора нас повезли ще раз до московського метро — собвею подивитися, як там робітники вертаються із праці. Рух там був великий, бо, крім москвичів, їхали ще туристи, закордонні та совєтські, між останніми багато дітей. Всі з цікавістю роздивлялися довкола а діти прославляли Хрущова й інших кремлівських правителів, вигукуючи різні совєтсь к і „льозунги".

Перебуваючи в Москві спостеріг я таке. Жінки працюють по скверах і малих парках коло квітників, особливо ж під пам'ятниками різних „героїв". Але водопроводів, щоб доправляти до квітників воду, немає. Привозить бочку з водою шофер на вантажному авті, і до нього йдуть з усіх-усюд жінки з відрами, набирають воду і несуть її цілими кварталами, а шофер тим часом сидить собі в авті й дрімає. Вулиці поливають також не з гідрантів, а з принесених здалека відер. Така то „техніка в столиці СССР!

По парках сидить багато людей. Одні читають книжки, інші просто дивляться перед себе. Мало хто з ким говорить. Найбільше ще гомонять і вештаються туристи.

Жінки не тільки замітають вулиці і підливають квітники. Як я вже згадував, вони працюють на найтяжчих роботах, при яких у ЗДА працюють тільки чоловіки: при перебудові трамвайних і залізничих ліній, при прокладанні нових рейок. Чоловіки звичайно стоять збоку, як наставники, і тільки наказують, що і де треба робити. Не мають до кого совєтські жінки й пожалітися на свою непосильну працю, бо такий порядок завела совєтська влада, і люди мусять мовчати.

У готелях, в яких ми сиділи та обідали, в кіосках, коло яких ми проходили, ніде не було закордонних газет. В СССР можна читати тільки совєтську пресу або комуністичні газети із „народно-демократичних" країн. По готелях є і радіо і телевізія, але все це совєтські, з нудними, нецікавими програмами. Торочать те саме кожного дня, і ніхто не спішиться їх оглядати чи слухати.

Тримали нас в Москві аж до 6 червня. Увечері того дня нас відвезли автобусами на летовище і звідти літаком до Львова, куди прибули ми о год 9-ій вечора.

З Москви ми виїхали з дощем і приїхали до Львова також із дощем. Все ж таки на душі було радісно, коли перелітали ми над українськими землями до столиці Західньої України.

Південні губернатори підтримують кандидатуру президента Кеннеді

Вайт Солфур Спрінгс, Вест Вірджінія. — Тут відбувалася конференція губернаторів із південних стейтів, і преса використала цю обставину та перевела опитування в справі підтримки кандидатури президента Кеннеді в 1964-му році. Губернатори гостро критикують урядову політику про охорону громадянських прав, але більшість із них заявилася за те, що в найближчому році голосуватимуть на Кеннеді, як президента ЗДА. Між 15-ма губернаторами тільки губернатор з Оклагоми — Генрі Беллмон — є республіканцем, а всі інші є демократами. З них 7 заявили без застережень, що голосуватимуть на Кеннеді. 5 відмовилися вже тепер виявити своє становище, але вони також не хотіли сказати, що підуть проти Кеннеді.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Ще про „війну за кури"

У числі 105 „Свободи" з 14-го серпня ц. р. п. О. Жд. у статті: „Війна за кури" твердить, що французи відкидають імпортовані з ЗДА курчата тому, що їх годують меленою рибою.

Я сумніваюся, чи таке твердження згідне з дійсним станом справи. Мабуть, є ще й інші причини, що про них п. О. Жд. ні пересічний француз не поінформовані. Тож подаю ось таке пояснення:

Як працівник американської „Фуд енд Драг Адміністрейшен" у Вашингтоні, мав я недавно нагоду брати участь у зустрічі швайцарської торговельної місії з представниками американського уряду для обговорення експорту свійської птиці до Швайцарії.

Ветеринарні лікарі, члени місії, дорікали, що американських курчат годують кормом, до якого додається арсенові речовини, щоб прискорювати ріст та вагу курчат. Звичайно, якщо ці речовини вживаються невластиво, вони можуть, як і подібні інші речовини спричинити певні форми пістряка. Арсенові речовини дуже поширені в годівлі курей та індиків у ЗДА, однак їх вживають у таких кількостях, що після убою курей в тканинах не залишається ані сліду з тих речовин.

Другий закид швайцарців — це те, що американські годівельники імунізують свої курчата живими вірусними вакцинами специфічних недуг.

Це відповідає правді. У годівлі свійської птиці в ЗДА уживають вакцин у 90% — живих чи послаблених. Одначе, трудно собі уявити годівлю свійської птиці в Америці без вакцинацій. Коли зважити, що тижнево продукують тут 35-50 мільйонів „бройлерів" — (курчата у віці 8 - 11 тижнів), не враховуючи інших типів курей, індиків, качок, гусей і т. п., чи можливо поодиноко імунізувати таку масу птиці? Звичайно, ні! А до того, коли зважити, що робітники в Америці дорогий, то годівельник не міг би оплатити кошти імунізації, без якої сучасна годівля свійської птиці неоплатна і тим самим виключена.

Страх швайцарців, французів, а особливо англійців перед живими вакцинами зумовлюється тим, що живі віруси, перенесені у нові обставини, можуть спричинити пошесть, що її важко охопити контролю. Відомо, що в нових обставинах віруси виявляють нахил до мутації, себто можуть збільшити свою патогенну силу.

Щодо меленої риби, то треба сказати ось таке: риба є задовільним джерелом протеїнів. У пересічному кормі „бройлерів" коло 20% протеїнів, з того лише 5% рибного походження. Тож у своїх поглядах на ці справи Швайцарія нічим не різниться від поглядів інших европейських країн, особливо Франції, що з нею вона пов'язана не тільки духово, але й економічно.

Д-р Євген Гіль
вет. лікар — Вашингтон, Д. К.

Д. Квітка

ПОДОРОЖ ПО ЕВРОПІ

(IV)

Північна Франція цікава не тільки своєю природою, але й культурними та історичними пам'ятниками. Тут ви бачите останки т. зв. лінії Мажіно, французької фортифікаційної зони на кордоні з Німеччиною. Засліплені цими фортифікаціями, французи не дуже приглядалися, що робилося з другого боку лінії, а якщо й приглядалися, то сміялися з того. А що найважливіше, вони забули, що війни виграють не фортифікації, а дух людей, які будують ці фортифікації. Передвоєнна Франція ганебно впала під першими ж ударами сфанатизованого, модерно узброєного, із застосуванням нової стратегії і тактики німецького вояка.

На схід від нас простягалися Арденські ліси, в яких була остаточно припечатана доля „Тисячолітнього Райху", мрії Гітлера, бо в цих горбистих лісах в грудні 1944 — січні 1945 рр. провалилася остання німецька протиофензива.

Якесь дивне, містичне забарвлене почуття викликають старі дерев'яні хрести на зелено утримуваних цвинтарях розсіяних по північносхідній Франції. Тут же, на цих просторах, відбулося найбільше кривавих боїв між Німеччиною і Францією, які тепер намагаються забути історію і об'єднатися економічно та політично в ім'я кращого майбутнього. Але чи це об'єднання не є тільки висліддом страху перед загрозою із сходу, а поза тим кожний із партнерів має на думці щось цілком інше?

Ми зупинились на обід у старовинному містечку Ляон. Тут не тільки монументальна церква з 12-го століття, катедра Нотр Дам, вводить вас в „історичний настрій", але й вузькі, каменем вимощені вулиці, мохом і порохом часу вкриті, похилі від старости, подірявлені доми. Це був понеділок, Зелений Понеділок. Зелений Понеділок, або Зелені Свята в Голляндії, Бельгії і Франції є національним релігійним святом. Тому ресторани були забиті французами.

Харчі в ресторанах не злі, але самі вони дуже примітивні. Однак, комфорт, вигоду заміняє той факт, що ви сидите в приміщенні, яке за тисячу років не змінило свого вигляду, ані устаткування. Це „відчуття історії" важливіше від вигод.

Унашій дальшій їздорозі по вкритій лісами й горбами північній Франції ми зупинилися в славному з двох останніх світових воєн лісі, що носить назву Компієнь. Тут, біля містечка тієї самої назви, Німеччина підписала в 1918-му році „перемир'я" з альянтами, а в 1940-му році — „перемир'я" з Францією. Іншими словами в 1918-му році Німеччина підписала свою капітуляцію перед Францією, а в 1940-му році Франція підписала свою капітуляцію перед Німеччиною. Тепер це історичне місце. Держава опікується ним. Тут стоїть вагон маршала Фоша (мабуть дублікат першого, бо перший згорів), в якому перемир'я підписано. Тут ви можете також купити поштівку з „оригінальною" печаткою пошти з 11 листопада 1918 року. Але даремне будете шукати найменшої згадки про капітуляцію Франції в 1940-му році. Це не належить до історії Франції.

Як же інакше у нас! У нас бій під Крутами й трагедія під Базаром піднесено до національного культу! „Встоялись не було сили" — звучить дефітистично для кожного, крім нас. Ми любуємося ранами, поразками, втратами. Хвалимося, наприклад, перед світом, що Сталін голодом, і то тільки за один рік, знищив 6 мільйонів (дехто каже, що навіть 8 мільйонів) українців! Це — шукання симпатії у сильних, хоч уже час навчитися з історії, що сильні мають симпатії тільки до сильних! Тому, перебуваючи в лісах Компієню, мені так хотілося, щоб і моя нація плекала культ перемог, осягів, здобутків. Традиція — це корм, що ним живляться наступні ґенерації. І духова постава цих наступних ґенерацій залежить у великій мірі від корму-традицій, якими ці ґенерації живляться.

З Компієню, в дорозі до Парижу, ми повернули до маленької місцевости, з великою церквою із 11-го століття (1065?), що носить назву: Сенліс, або Сен Ліс. Околиця Сенлісу була місцем осідку і тереном полювання французького двору, а церкву збудувала дочка українського князя Ярослава Мудрого Анна, жінка французького короля Генріха І і мати короля Філіпа І. Анна Ярославна, королева Франції, що жила в рр. 1024 - 1089, залишила нам найдавніший зразок українського письма, свій власний підпис.

Ми були у цій церкві, яка майже нічим не різниться від інших французьких церков з того самого століття. При її вході є напис, який сповіщає, що церкву побудувала Анна з Руси (Anna de Russie). Тому, що у французькій сучасній мові Russie означає Росія, наші поселенці у Франції, особливо в Парижі, мали б добитися, щоб слова „Anne de Russie" заміняли словами "Anne de

Всюди та сама біда, і у нас тут в Америці, і в Европі. Ніхто не хоче вірити нам, що ми є ми.
ло і ми були годіАаое

Нам було надзвичайно приємно і ми були горді, оглядаючи церкву, яку збудувала наша велика землячка 900 років тому, сидячи може на тому самому місці, на якому вона колись сиділа. Це не тільки сантимент. Це — відчуття великої історії нашого народу, що з тих чи інших причин не зумів „встоятись" і нині є тільки погноєм для чужої імперії.

Під враженням минулого мої думки вернулися до сучасности? Чому ми не чорні? Ось на наших очах визволяється чорний континент, і навіть у нашій нові прибраній батьківщині дає змогу ідентифікувати себе великій групі людей і домагатися абсолютної рівноваги з людьми, що мають інший колір шкіри. В Африці, у більшості випадків, єдиним критерієм колоніялізму є барва шкіри. Визволяються народи, творяться нові держави тільки за географічним критерієм, що його накреслили колись завойовники - колонізатори. Конго, наприклад, ані щодо раси населення, ані географічно, ані економічно не творить природної єдности. Населення Конго стало „нацією", а само воно спереконливо державою в нинішніх кордонах тільки тому, що чу частину аморфної Африки тримали в своїх руках бельгійці. Дотепер Конго не має ані єдиної, власної мови, ані сформованої національної культури, ані навіть якоїсь історії.

Ми — за свободу для всіх. Тому ми вітаємо Конго і бажаємо йому „успішного розвитку. Але чи могутні світу цього, які так щедро вділяють самостійність недавним африканським колоніям, чи вони поводилися б так само, якби,

(Закінчення на сторінці 4-ій)

СВЯТОУСПЕНСЬКИЙ ВІДПУСТ В ТЕРНОПОЛІ

В тернопільській церкві
В великім престолі
Просить Мати Сина
Нам кращої долі.
Та просить так щиро
Спасенія миру,
Що аж прослезилась
Мати наша мила. *)

Кінчилися жнива. Змінилася мозаїка тернопільських піль. Жито і пшениця були вже звезені, зложені в просторих міщанських стодолах і високих стіжках. Чорно-сірі загони з'ораної ріллі і блідожовті стерні оживили пасма зеленої картоплі. Лише де-не-де стояли ще копи пізнього вівса та гречки як останні свідки недавніх гарячих, подільських жнив. В садках спіли овочі. Біліли ранні яблука „паттерівки", червоніли „циганки", жовтіли груші, синіли сливи.

Зближалося свято Успення Матері Божої, роковий храм-відпуст нашої монастирської Святоуспенської церкви. Кожного року відвідувало її 10,000 прочан з далеких сторін Поділля, Волині, а перед першою світовою війною приходили прочани з-за Збруча. З особливою увагою готувались до того свята наші міщани. Господині прятали та білили доми, господарі упорядковували подвір'я, приготовляли місця на нічліги для гостей - прочан. Вечорами пахло у воздусі свіже печиво з нової пшениці, уносився запах традиційної печеної качки або гуски.

Вже на кілька днів перед святом з'являлися в нашому місці перші прочани. Це ті, що з далеких сторін приїхали сюди возами ,щоб заздалегідь піднайти нічліг, оглянути наші церкви, місто, або купити дещо. За цими першими вістунами празника почали напливати головні маси возами чи пішком, польовими дорогами, стежками. Ішли процесії з довколишних сіл, гомоніли полями релігійні пісні.

Під мурами монастирської церкви розбивали свої шатра — будки — крамарі з різними празнично - релігійними реквізитами як хрестики, чотки, медалики, забавки тощо. Перекупки продавали споживчі продукти,, овочі, напитки тощо. Одним словом, було все, чого треба було для душі і тіла.

Місто нагло змінило своє буденне обличчя. Всі вулиці заповнили маси прочан. Особливо годі було пройти вул. Руською та кн. К. Острозького. Селанські дівчата одягнені у вишивані сорочки (кожне містечко і більше село мало свої власні взори), гаптовані жупани, корсети з різними ґерданами, коралями неначе маків звіт цвіли. Хлопці - парубки теж у вишиваних сорочках, а старші ґазди у полотняних білих штанах, у „битих" вовняних свитах зі стіжковатими шапками або брилями на головах, з-під яких виглядало довге волосся. Вони з гордістю зберігали свою традиційну ношу, яку вже в підміських селах почала випихати міська мода.

Свято Успення запачаткував в навечеря празника величавий похід процесій з церкви Чесного Хреста (надставної) і Різдва (середньої). Хрест і хоругви становили чоло цього релігійно - національного походу. За ними йшли Сестри Служебниці, церковні братства, громадські організації. На окремій для тієї мети спорудженій носильниці несли члени церковного братства статую Матері Божої. З черги хори і оркестра „Міщанського Братства" з прапорами співали та грали на переміну побожні пісні. Шість найбільш заслужених міщан несли плащеницю Божої Матері, а під бальдахимом ніс один з найстарших наших священиків реліквіяр з часткою ризи Матері Божої. Щойно за цим йшли всі наші і приїжджі священики, а за ними непроглядні маси народу зі свічками в руках. Гомін релігійних пісень, що їх співали хори і тисячі вірних, ворушив вечірню тишу. Мерехтіння тисяч світел, які кидали тінь на обличчя, додавало особливого чару цій незабутній релігійно - національній маніфестації в честь Цариці України.

Ще далеко було чоло походу, як вже почали дзвонити дзвони з високої дзвіниці Святоуспенської церкви, а церковні хоругви, що ждали в брамі дзвіниці, кланялись на привітання. Усі злучені процесії входили на цвинтар і уставлялись по обох сторонах широкої алеї ,що вела до каплиці, де над престолом в морі світел сяла ікона Чудотворної Матері Божої. Після покладення плащениці в крипті каплиці почався врочистий Молебень в честь Божої Матері, який відправили всі присутні священики. На закінчення Молебня була святочна проповідь ,яку звичайно виголошували найкращі наші проповідники, до яких належали такі як о. Світенький ,парох Ладичина, о. Вонс з Чернилева Руського, о. Кароль, парох Микулинець або о. Т. Сембай, та інші. Цілу ніч горіли світла на цвинтарі, цілу ніч молився народ, дякуючи за всі ласки, одержані від Божої Матері.

В той час як за брамою дзвіниці, в церкві і каплиці відбувались релігійні відправи, перед брамою по обох сторонах церковних мурів відбувалися інші, прозаїчні, празнично - відпустові, базарні картини ,щоб звернути на себе увагу, захвалювання вигуками крамарів своїх товарів ,гра усних гармоній, трубок, свист „когутиків" і інших іграшок зливався в один преразливий звук. Хто ж з нас тернополян не пригадує собі тих празничних, відпустових картин?

Другого дня, на Успення, поки ще зорі світ заповідали, почались Богослуження. Точно в год. 10-ій почалась соборна Служба Божа, на яку дуже часто запрошував наш парох, о. кан. Громницький високих церковних достойників, з яких варта згадати єпископів Будку, Чарнецького, мітрата Базюка, Митрополита Кир Йосифа Сліпого, який тоді був ректором Духовної Академії у Львові, і інших. Дуже часто правив теж Велику Службу Божу о. Григорій Чубатий, парох Ступок, найстарший віком священик тернопільського деканату. До Служби Божої співав звичайно церковний хор під управою дяка Степана Шутовського, який помер саме в день Успення в Гаях Великих на 94 р. життя. Після Богослужби відбувався обхід і благословення Найсвятішими Тайнами. На закінчення відпусту було свячення води, зілля та різних пам'яток. Господар свята о. канонік гостив в просторих приміщеннях парохіяльного дому кількадесятьох священиків святочним обідом. Гостили теж і наші міщани своїх знайомих і приїжджих гостей-прочан. Призначені гостини переривав гомін дзвонів, який звіщав про відхід процесій з нашої успенської церкви. З жалем і тугою прощали прочани нашу церкву і цвинтар, де пережили стільки незабутніх хвилин. І знов гомоніли побожні пісні прочан, які піднесені і скріплені на душі, повертали до-дому.

На весну цього року прийшла з України страшна вістка про те, що большевики висадили динамітом у повітря свято-успенську церкву в Тернополі. Ця вістка болюче вразила не лише усіх тернопільців, але й всіх тих, що хоч раз в житті її відвідали. Понад 300 р. простояла наша святиня. 1836 р. на місці дерев'яної збудовано муровану, ніхто не відважився її знищити. На цвинтарі біля неї були поховані учасники наполеонської війни, члени царського двора і визначні громадяни нашого міста. Простояла вона 1-шу і 2-гу світові війни, за виїмком пошкодження одної бані. І аж в 1962 р. знайшлися новітні варвари, безбожні герострати, які поважились в такий страшний спосіб знищити нашу незабутню святиню. Вони знищили теж дзвіницю, каплицю і все те зрівняли з землею. Ось що зробили большевики на цьому місці, читаємо в одному листі: „На місці нашої церкви пишається городець з асфальтовими доріжками, а трохи вище закладають ся фундаменти під великий блок домів".

Останній раз святкували ми свято Успення в 1943 р. двадцять років тому. В часі 35-ти денних, завзятих боїв, наше місто було майже зовсім знищене. Настали великі переміни. Докорінно змінилося обличчя давнього Тернополя. На руїнах нашого міста збудували большевики „Новий Тернопіль"... Останніх опікунів нашої Свято-Успенської церкви, улюблених наших оо. Редемптористів, які так гарно розбудували були нашу церкву, большевики розігнали, або заслали на Сибір. І що з цього, що „росте і красується в зелені і квітах „новий Тернопіль", як про це большевики хваляться на кожному кроці, коли все це зроблено коштом і ціною знищення наших святих пам'яток, пам'яток нашої історії, культури. Ворог знищив, вислав на Сибір або „добровільно" переселив на цілинні землі Казакстану сотні і тисячі наших рідних і приятелів. На їх місце прийшли москвини і інші народи з „неосяжної батьківщини"... Лише невелике число давніх жителів-автохтонів залишилося в нашому місті, які в злиднях доживають свого віку. Жаль і біль давить наше серце, коли згадаємо наше місто і всі ці дорогі місця, де провели ми велику частину свого життя. Все це минулося безповоротно.

Нехай цих кілька рядків спомину оживить в нас недавноминуле, та пригадає нам Свято-успенський відпуст в рідному Тернополі.

Б. Остапюк

*) Уривок пісні до чудотворної ікони Божої Матері Тернопільської, яку уложив в 1902 р. Семен Сеньківський з Гаїв Великих. Диви „Свобода" ч. 154 з 14 серпня 1962. О. Н. Вояковський: „Шляхами наших прочан".

Арізонські будні і свята

Українська Православна Громада в Фініксі, Арізона, по чисельності є не велика, а до того ще вліті в гарячий час деяка частина громади виїжджає в холодніші місця. Одні за сто миль в холодний лісовий Прескот ,інші на колесах в трейлерах над озером кочують і ловлять рибу. Більшого розмаху люди до Сан Дієго над море махнули. Залишилися лише ті, хто зв'язаний з працею, або хто потребує по хворобі гарячого клімату. В той час випадковий гість із східніх стейтів із здивуванням дивиться на нас, арізонців, коли ми показуємо термометра, що показує температуру 114 Фаренгайта. Вони дивуються і не вірять, бо в східніх стейтах при 90-ти градусах тяжче знести, чим в Арізоні при 114. Не є таке зле, але гарячо таке, ніде правди діти, щось подібного до нашої соняшної Херсонщини на Україні. Хто не пам'ятає того шпаркого сонця вліті ,де часто густо від спеки дерева листя серед літа гублять. Ось так виглядають наші арізонські будні.

Ось в такий літній час завітав до Арізони митрофорний отець Омелян Мицик, і Українська Православна Громада мала приємність в неділю 4-го липня вітати дорогого гостя в розкритих дверях своєї церкви Святого Стрітення Господньоог. Отець Мицик відправив Службу Божу і, на диво, людей було багато більше чим сподівалися, а все тому, що ім'я отця Мицика є не нове тут, і що всі знають його і його чудесну милозвучно-традиційну відправу і як мудрого проповідника, що промовляє до сердець людських не мовою звичайною, а мовою палко-проникливою, віруючого, що говорить від глибини свойого серця, серця проповідникна Слова Божого. Православна Громада мала подвійну приємність ,вітаючи о. Мицика. 1-ша та, що саме в той час парафія не має священика і відправа цією Служби Божої для віруючих, була великим душевним святом, 2-га, що отця Мицика віруючі уважають за духовного опікуна нашої парафії, бо ніхто інший, а тільки о. Мицик витратив майже два тижні в Арізоні, помагаючи в організації і в оформленні нашої парафії три роки тому. Навіть місцева анґломовна газета присвятила велику шпальту його діяльності та вмістила його знимку. о. Мицик по праву в дійсності заслуговує на назву духовного опікуна нашої парафії, бо він відправив першу Службу Бонжу і благословив організаторів і заприсяг вибрану управу парафії на чолі з п. Марковим, як головою парафії. І всі три роки завждиди був у контакті із парафією. З його благословення за ці три роки церковна громада зросла і пройшла великий шлях, який був зв'язаний з багатьма трудношами, але сила волі з Божого Благословіння взяла верх і церковна громада вийшла на широку дорогу. Придбали маленьку церковцю і згуртували віруючих навколо неї. Сучасний голова Ради п. Меглей, є людина всіма шанована, який показав християнську любов до церкви і християнський спосіб полагодження всіляких справ парафії. Закінчуючи короткий перелік історичних фактів розвитку прав. громади, я ще раз хочу висказати щиру подяку від віруючих отцеві Мицикові за його духовну опіку і молитви до Господа Бога, які він зі слезами в очах проголосив три роки тому, кличучи до єдности і терпіння всіх навколо святої церкви. Господь почув ці молитви, і віруючі мають тепер церкву, де і моляться до Господа Бога. Хай Господь Бог нагородить вас по заслугах, Дорогий Отче за Ваші добрі діла для нас арізонців. По Службі Божій віруючі в час перекуски в залі вітали і складали подяку дорогому Гостеві, як також п. Соляникові і паням, що причинилися до цієї події. І ось так виглядають свята в Арізоні.

Андрій Вдовиченко

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Важлива історична праця проф. д-ра М. Стахова

В серії видань „Бібліотеки Українознавства" НТШ, редактором якої є проф. Пенсильвенійського університету, д-р Григорій Лужницький, появився, як число 12 цієї ж „Бібліотеки Українознавсва" —другий том праці проф. д-ра Матвія Стахова „Україна в добі Директорії УНР" п. н. „Україна між двома силами".

У першій частині цього тому автор змальовує, в окремих розділах, історичні події в Україні на переломі 1918 - 1919 років, він з'ясовує спроби реорганізації Начальної Команди і описує завершення наших соборних державних змагань та об'єднання нашої нації в одне соборне тіло, а підставі Універсалу Соборности з дня 22 січня.

В другій частині представлені є всі внутрішні труднощі організації оборони України, те жахливе явище „отаманщини", що її використала Совєтська Росія для завчасу приготованого та заплянованого нападу реґулярною армією на Україну. З черги описує автор оборону УНР проти червоної інвазії, дипломатичні акції перед урядом Совєтської Росії, поглиблення нашого внутрішнього розкладу анархічними бунтами і большевицькими револьтами, що підважили всяку дальшу оборону і організацію фронту. Наприкінці поданий є загальний огляд цього ж періоду, з вдало зрівноваженою оцінкою світла й тіні.

Кожний історик нашої найновішої доби історії та кожний діяч і свідок тих подій, з великим зацікавленням прочитає оба ці томи праці „Україна в добі Директорії УНР". Їх велика цінність в тім, що там є подані, систематично зібрані, історичні джерела-документи тієї доби, джерела, які є майже недоступні тепер в Америці. Ця документальна база і її аналіза істориком-правником, проф. М. Стаховим, дасть нагоду до дальших студій цієї великої доби нашого народу.

Автор дуже влучно схопив, на підставі джерел, настрій мас, дії політиків і партій та те, цілковито влияне, положення міжнародньої політики і нашого внутрішнього життя. Ми жили тоді в неймовірно приспішенім круговороті подій, з часто перериваною пресовою й телеграфічною комунікацією, ми всі були здані на листовні та усні інформації й інтерпретації. Щойно праця проф. М. Стахова дала нам систематичну й об'єктивну документацію.

Дуже відрадним явищем, яке треба з признанням і подякою відзначити, є факт, що найшовся гурт меценатів-добродіїв для видання цих цінних томів.

Є в інтересі нашої науки, щоб наступні томи появилися в приспішеному порядку, Тому бажаємо авторові, щоб він свої такі важливі і цінні досліди чим скорше закінчив.

Роман Смаль-Стоцький
Маркет університет

Короткі вістки

● Корпорація Дженерал Мотор повідомляє, що починаючи від 1-го січня 1964-го року, всі новопродуковані авта матимуть пояси, які будуть частиною автового влаштування. Покищо є ще непотверджені вістки, що й інші автові фірми продукуватимуть авта з охоронними поясами: Фордові Моторові Компанії, Корпорація Крайслера і Американська Моторова Корпорація. Ціна на авта буде збільшена, бо будуть враховані кошти продукції поясів.

●У Південній Кореї стався нещасливий випадок із трагічними наслідками: дві американські військові стежі у прикордонній смузі одна одну взяли серед темної ночі за комуністичних напасників і відкрили стріляннину, в якій один американський вояк був убитий та другий ранений.

ПОДОРОЖ ПО ЕВРОПІ

(Закінчення із сторони 2-ої)

наприклад, замість білих колоніялістів, владу над цими колоніями мав якийсь чорний цісар чи король, чи навіть „чермен", як, наприклад, Хрущов? Чи пояснювали б вони цьому „спрагненому правди і справедливости" світові, що хоч, наприклад, Анґоля чи інша колонія має іншу мову, іншу історію й культуру, все ж таки вона є „неподільною частиною того самого народу", який репрезентує і з якого виходить цей уявлений цісар, король чи диктатор?! Мені здається, що чорним африканцям було б багато тяжче боротися за самостійність проти свого чорного брата.

Але якщо я помиляюся і якщо колір шкіри не грає ніякої ролі, то чому ж тоді, всупереч усім нашим протестам, заявам і явній та прихованій боротьбі за самостійність протягом століть, всупереч історії, яка стверджує, що ми є самостійною національною одиницею, з власною мовою, культурою, історією, чому всупереч цьому ми не можемо переконати світ, що ми є ми, що Україна є Україною, а Московія Московією?.

На все це є, принаймні, дві причини. Поперше, московсько - большевицька імперія є сильною державою і, зі страху перед силою, гасло про неподільність свободи в устах відповідальних державних мужів стає звичайною декламацією. Не маючи мужности признатися до страху, вони свідомо повторюють історичну неправду. Але найважливіша причина невизнання за нами права на свободу лежить, мабуть, у тому, що великі західні потуги (чи тільки великі?). не бачать ніякого інтересу в самостійності української держави. А після того, як Китай почав зростати на силі, Захід, мабуть, ще менше виявлятиме інтересу в розчленуванні СССР.

Коли переживав я тисячолітню історію України в церкві, що її збудувала у Франції донька великого князя України - Руси, мені найбільше таки імпонував бойовий клич: „Наша сила в нас самих". Ніхто нас не зробить сильними, крім нас самих. Тільки вияв могутньої духової і фізичної сили в боротьбі з московською імперією дасть нам і визнання і признання.

Свободу не вижебрується, свободу здобувається. Історія вчить нас, що слабі, переможені ніколи не користувалися симпатією інших народів, якщо ці народи не бачили власного інтересу в своїх симпатіях до поневолених. Тому, замість перейматися тим, чи нас визнають, чи не визнають, як націю, що заслуговує на державну самостійність і піддержку, ми, маючи конкретний, реальний плян визвольної боротьби, повинні переводити його в життя, числячи в першу чергу на власні сили.

Якщо християнська релігія була в стані захитати могутньою римською імперією, то чому національні рухи поневолених Москвою народів не всилі захитати й повалити „колоса на глиняних ногах" — московську імперію? Вони напевно всилі це зробити! І якщо ми матимемо цю віру і будемо діяти згідно з нею, без огляду на жертви, тоді „визнання" чи „невизнання" нас іншими народами не матиме засадничого значення.

З новими думками ми попрощалися з Анною Ярославною і поїхали прямо до Парижу.

ЗДА, Британія і СССР не погоджуються щодо ролі німців в атомовому пакті

Москва. — Совєтський Союз повідомив ЗДА і Британію окремими нотами, що Східня Німеччина є „повним і рівним учасником" московського договору про частинне припинення ядрових експериментів. Водночас Совєти відкинули американську й британську заяви про те, що Східня Німеччина, хоч і підписала атомовий договір, проте не має рівних прав з іншими учасниками пакту. „Ізвєстія" повідомили, що ті совєтські ноти з минулої п'ятниці 23 ц. м. були відповіддю на американську й британську ноти в цій справі з 16 серпня ц. р. Совєтський віце - міністер закордонних справ Василій Кузнєцов, приявний при підписанні атомового договору західньо - німецьким представником Ґюнтером Шоллем, вислухав його заяву, що тільки Західня Німеччина є дійсним репрезентантом всього німецького народу, але відмовився прийняти відповідне меморандум. У своїй ноті з минулої п'ятниці Совєти твердять знову, що Східня Німеччина є „суверенною" державою з усіма рівними правами з іншими сиґнатарями атомового договору. Вашинґтон і Лондон негайно зареаґували заявами, що вони всеодно не визнають Східньої Німеччини і не мають заміру визнати її та не будуть участвувати в ніякій майбутній конференції сиґнатарів пакту разом із Східньою Німеччиною. За коментарями преси, до гострого конфлікту в цій справі могло б прийти між Вашинґтоном і Лондоном з одного боку та Москвою з другого, як би мала відбутись конференція всіх сиґнатарів пакту, якими тепер є вже 75 держав, наприклад, задля прийняття додаткових договірних постанов. Але гадають, що три договірні великодержави, здаючи собі справу з цього стану, будуть виминати такої конференції.

Британія звертає Совєтам увагу на грізну ситуацію в Ляосі

Лондон. — Щойно тепер британський уряд оприлюднив, що 4-го липня ц. р. британський міністер закордонних справ лорд Гюм звернувся був листом до совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика, звертаючи йому увагу на грізну ситуацію в Ляосі, де провокаційні дії комуністичної армії під зверхністю руху т. зв. Патет Ляо можуть довести до відновлення тамошньої громадянської війни. Британський міністер закликав Совєтський уряд, щоб той разом із британським — які були співспонзорами Женевської конференції з 1962 року, де прийнято принцип незалежности, неподільности і невтральности Ляосу — вплинули на всі три ляоські фракції (праву, комуністичну і. невтральну) зберігати Женевський договір. Британський уряд вистосував свій заклик до Совєтів під впливом апелю збоку ляоського невтрального прем'єра Суванни Фуми, але той лист британського міністра закордонних справ не мав покищо ніякого позитивного наслідку. Совєти не хочуть свою інтервенцію в ляоській справі давати зброю північно-в'єтнамським і китайським комуністам для демагогічної пропаґанди, що Москва нібито потурає „імперіялістам".

Сенатор Тирмонд оскаржує секретаря оборони в невірному зізнанні в Сенаті

Вашинґтон. — Сенатор демократ із південної Каролайни Стром Тирмонд заявив в промові, що секретар оборони МекНамара свідомо невірно інформував Сенат, зізнаючи про договір про частинне припинення пробних атомових експльозій. Сенатор Тирмонд є резервовим армійським ґенералом. Він твердив, що МекНамара сказав перед 3-ма сенатськими комісіями 13-го серпня, що СССР і ЗДА більш-менш мають такі самі успіхи в продукції протиракетних ракет. Але сенатор Тирмонд твердить, що в дійсності СССР веде перед в цій ділянці зброєння. Також і сенатор республіканець з Арізони Бері Ґолдвотер казав в Сенаті, що Департамент Оборони проговлює в Сенаті „двома голосами" про атомовий договір та про його можливі наслідки на оборону ЗДА. Сенатор Тирмонд підкреслював, що про совєтське зброєння інакше промовляли військовики з Департаменту Оборони. Сенатор Тирмонд нарікав і на те, що МекНамара не підтримує продукцію протиракетної зброї типів „Ніке-Зевес", а СССР свою подібну зброю удосконалює якнайшвидше. Сенатор Ґолдвотер казав, що секретар оборони не мав жадних застережень щодо атомового договору, а військовики висловлювали поважні застереження щодо цього порозуміння.

ТАТО ПРИХАВ ДОМОМУ

Президента Джана Ф. Кеннеді, що прибув на відпочинок вкінці минулого тижня на летунську базу Отиса в Массачусетс, вітають радісно його діти — син Джан, молодший, та донька Керолайн.

Вінчання Лідії Хиляк і Володимира Базарка

(Закінчення із 1-шої стор.)

співали члени хору „Думка" під дириґентурою п. Івана Задорожного. Після обряду вінчання відбулася гостина в балевій залі готелю „Американа" з участю півторисотні гостей, переважно відомих, провідних громадян та професіоналістів, між ними гол. предсідника УНСоюзу п. Йосипа Лисогора з дружиною та численних інших. Молодят, за традиційним весільним українським звичаєм, вітали хлібом-сіллю їхні батьки. З короткими промовами виступали всч. о. Юрій Менцінський та всч. о. Зиновій Бачинський, батьки новоженців д-р М. Хиляк і мґр. І. Базарко та д-р Ярослав Падох і п. Голубець від імені Пласту, в якому новоженці виховались на прикладних дітей своїх батьків і членів своєї громади. Молода пара проживатиме в Клівленді, де новоодружений Вол. Базарко має відповідальну працю в Аґенції Аеронавтики, завершуючи рівночасно свої студії.

Пілот Вокер осягнув висоту 351,000 стіп

Едвардс Ер Форс Бейз, Каліфорнія. — Дослідний летун Джозеф А. Вокер, 23-го серпня здобув новий рекорд і осягнув на літаку - ракеті Х-15 висоту 351 000 стіп або 66.5 милі. Давніший його рекорд становив 348 7000 стіп, коли він встановив був його 19-го листопада минулого року. Але летун Вокер не є вдоволений, бо він плянував осягнути висоту 360 000 стіп або 68 миль. Це йому не вдалося тільки тому, що один інструмент не діяв так, як мав діяти. Рекорд 351 000 стіп залишиться на довший час, бо не плянується в найближчому часі нових летів, щоб осягнути висоту 360 000.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Американський фармер про совєтську сільську продукцію

Кун Репідс, Айова. — Місцевий фармер Росвелл Ґарст, який гостив на своїй фармі Никиту Хрущова, вернувся вже з четвертої поїздки до СССР і твердить, що совєтська рільнича продукція відстає від американської тільки на 8 років. Він каже, що в 1955 р., коли він вперше відвідував СССР, то країна Хрущова була на 30 років позаду Америки. На думку цього совєтофільського американського фармера і приятеля Хрущова, в цій країні поширюють шкідливі звіти про совєтське хліборобство ті, які ненавидять комунізм, і які не знають фактів про рільництво в СССР. Від 1955 р. СССР, Румунія і Мадярщина сіють гибрідні насіння та зробили в цій ділянці в п'ятьох роках більше, ніж ЗДА в 15-ох роках (1930-1945).

Короткі вістки

● Антоні Веджвуд Бен вернувся до палати громад, як посол соціялістичної Партії праці з південно - східньої округи Брістолю. Хоч він має тільки 38 років, був послом уже від 1950 року, але втратив мандат, коли помер його батько і він одідичив титул „вайкавнт Стенсґейт" з місцем в палаті лордів. Тому, коли він кандидував далі і виграв, суд уневажнив його мандат і признав його суперникові, консерватистові М. С. Клерові. Але Клер заявив, що коли б названий лорд відзискав леґально право до мандату, він добровільно зречеться в його користь. Недавно перейшов закон, що дозволяє лордам зрікатися свого титулу і позиції в палаті лордів. Лорд Стенсґейт негайно зробив це, а М. С. Клер дотримав приречення і звернув йому парляментарний мандат.

ТАРЗАН, ч. 5095. Підкрадається таємна постать!

Тарзан і П'єр Блянк висловили бажання приєднатися до Келлі в його ловах на носорога.

Джек легко погодився. — Доволі цього, але тепер подумаймо про сон . . . Я є втомлений.

І дійсно він був втомлений... бо пізніше він не міг завважити, що таємна постать, повзучи, підкрадається зі своїм спорядженням!